

ET DANSK MINDRETAL UDENFOR DANMARK

DE DANSKE I SYDSLESVIG

Vi gør Danmark lidt større!

Velkommen til Sydslesvig

Sydslesvig findes ikke på noget internationalt landkort. Navnet er en gammel dansk betegnelse, der lever i bedste velgående den dag i dag - dog mest i forbindelse med det danske mindretal, der bor i området.

Tidligere var Sydslesvig en del af Sønderjylland, der strakte sig fra Kongeåen til Ejderen. I dag bruges betegnelsen Sønderjylland på den sydligste del af Jylland mellem Kongeåen og den dansk-tyske grænse.

I årene mellem den dansk-østrigske krig i 1864 og folkeafstemningen/ genforeningen i 1920 var hele landsdelen mellem Kongeåen og Ejderen tysk.

Ved en folkeafstemning i 1920 blev den nordlige del - i daglig tale Sønderjylland hhv. Nord-slesvig - stemt hjem igen til Danmark.

Efter 1920 blev den landsdel, der ikke vendte hjem til Danmark, og altså forblev tysk, betegnet som Slesvig hhv. Sydslesvig. Og det holder vi danske fast i.

I Sydslesvig var der efter folkeafstemningen i 1920 - rent faktisk allerede efter den tabte krig i 1864 og grænsedragningen ved Kongeåen - et stort antal dansksindede tilbage.

Nogle flyttede nordpå til Danmark, men de fleste forblev i deres hjemstavn og ville ikke flytte. De grundlagde umiddelbart efter folkeafstem-

ningen en lang række foreninger, der kom til at danne en holdnings- og servicepræget baggrund for det danske mindretal - og gør det den dag i dag.

I denne brochure præsenteres danske foreninger og institutioner i Sydslesvig.

Læs brochuren, oplev en - for dig måske - ny lille verden og besøg os.

Adresser, hjemmesider, telefonnumre og mail-adresser er angivet.

Vil du vide mere, kontakt os.

Velkommen til!

Kort om os

Sydslesvigsk Forening (SSF) er det danske mindretals folkelige og kulturelle hovedorganisation. 24 foreninger har valgt at tilslutte sig foreningen. (www.syfo.de)

Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW) er det danske og frisiske mindretals parti, repræsenteret i landdagen og landsregeringen i Kiel, i kreds dage (amtsråd), byråd og kommunalbestyrelser. (www.ssw.de)

Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU) er paraply for mindretallets ungdoms- og idrætsforeninger samt landsdelsorganisationer og driver de danske børne- og ungdomshuse i Sydslesvig. (www.sdu.de)

Dansk Skoleforening for Sydslesvig har dansk pædagogik, læring og dannelse, trivsel og udvikling, demokrati og fællesskab samt kulturkompetence som centrale mål. (www.skoleforeningen.org)

Dansk Kirke i Sydslesvig arbejder på folkekirkelig vis i mindretallet og dets 30 menigheder. (www.dks-folkekirken.dk/)

Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig er mindretallets social- og sundhedscenter; står for sundhedspleje og forebyggende sundhedsarbejde, tilbyder socialrådgivning og rekreative ophold. (www.dksund.de)

Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig står for driften af de danske biblioteker i Sydslesvig. (www.dcbib.dk)

Flensborg Avis er mindretallets tosprogede dagblad med fokus på udviklingen i grænselandet. (www.fla.de)

Friisk Foriining er foreningen for de med det danske mindretal samarbejdende frisere. (www.friiske.de)

Grænseforeningen Grænseforeningen og dens lokalafdelinger er en vigtig samarbejdspartner i Danmark. (www.graenseforeningen.dk/)

Folketingets Sydslesvigudvalg (www.uvm.dk)

FUEN (www.fuen.org)

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

FLENSBORG AVIS

Dansk kultur og identitet

INDBEGREB AF DANSKHED

For mange danske i Sydslesvig er Sydslesvigsk Forening om noget indbegrebet af selve danskheden. Foreningen er den fælles folkelige enhed, der samler landsdelens danske tråde både kulturelt, historisk samt kultur- og mindretalspolitisk.

KUNST OG KULTUR

i SSFs selvforståelse er den nationale egenart i høj grad synlig i dansk kunst og kultur, og derfor er det en af foreningens vigtigste opgaver at give de danske sydslesvigere adgang til dansk teater, ballet og musik - omkring 100 klassiske og moderne arrangementer om året med danske kunstnere og hen ved 15.000 mennesker; noget for enhver smag - fra traditionelle koncerter med Sønderjyllands Symfoniorkester, eksperimenterende teatergæstespil, jazz, rytmisk musik, solo- og korsang, film og foredrag.

ÅRSMØDERNE

Centralt i foreningens virke står også de danske årsmøder med omkring 40 arrangementer en weekend i maj-juni. De afholdes i danskhedens tegn, og alle mindretallets foreninger og institutioner involveres. Ofte rejses der på møderne generelle mindretalsspørgsmål, der er evigt aktuelle overalt i Europa. I møderne deltager over 15.000 mennesker, og især de tre friluftsmøder om søndagen trækker folk af huse.

Ud over de traditionelle årsmøder, som danske - og nu også tyske - politikere og meningsdannere gerne deltager i, gennemføres der året rundt og lokalt i foreningens distrikter, i forsamlingshuse og skoler jævnligt møder med danske emner på dagsordenen.

KULTUR- OG MINDRETALSPOLITISK INTERESSEVARETAGELSE

SSF varetager - delvist i samarbejde med SSW - det danske mindretals kultur- og mindretalspolitiske interesser. På Christiansborg har SSF eget informationskontor. I Mindretalsrådet samarbejder SSF med de andre nationale mindretal i Tyskland og har fået etableret et mindretalssekretariat under forbundsindrigsministeriet i Berlin. I DialogForumNorden samarbejder SSF med danske, tyske og frisiske foreninger og institutioner i det dansk-tyske grænseland.

**Danevirke Museum:
Lejrskolen Skipperhuset:**

Årsmøde

Sammen med mindretalsunionen FUEN og de tyske nordslesvigeres BDN etablerer SSF et Mindretallenes Hus i Flensborg.

EN BROGET HISTORIE

Afstemningsnederlaget i 1920, hvor Sydslesvig ikke kom hjem til Danmark men forblev tysk, var startskuddet til dannelsen af Den slesvigske Forening, der efter 1945 blev Sydslesvigsk Forening. Frem til 1948, hvor Sydslesvigsk Vælgerforening blev grundlagt, varetog foreningen mindretallets kulturelle og politiske interesser. I nazitiden 1933-45 var foreningens arbejde lammet, bl.a. fordi mange dansksindede blev forfulgt af nazisterne.

Efter 1945 blomstrede foreningen op og havde en overgang 75.000 medlemmer. I dag er medlemstallet væsentligt lavere men med let stigende tendens. Aktivitetsniveauet er ligeledes stigende.

Foreningens folkelige og kultur- og mindretalspolitiske betydning for det danske arbejde er fortsat af grundlæggende karakter i hele Sydslesvig.

STRUKTUR

SSFs forvaltning med Dansk Generalsekretariat på Flensborghus i Flensborg og otte amtssekretariater har omkring 40 ansatte, der koordinerer samarbejdet med andre arrangører.

I samvirke med foreningens folkelige fagudvalg

KONTAKT

Sydslesvigsk Forening e.V.

Norderstrasse 76 · 24937 Flensborg

Tlf. +49 (0) 461 14408 0 · Fax +49 (0) 461 14408 130

info@syfo.de · www.syfo.de

Dansk postadresse:

Sydslesvigsk Forening · Postboks 369 · DK-6330 Padborg

og amtsorganisationer planlægges, informeres om og gennemføres arrangementerne. SSF ejer hhv. forvalter sekretariaterne, Danevirke Museum, lejrskolen Skipperhuset i Tønning, Mindretallenes Hus i Flensborg, 40 forsamlingshuse og henvend 100 ældreboliger.

Udstilling

FAKTA

Sydslesvigsk Forening driver:

40 forsamlingshuse,

100 ældreboliger,

8 sekretariater,

Mindretallenes Hus,

Danevirke Museum,

Lejrskolen Skipperhuset,

og har 16.000 medlemmer

i 80 distrikter

i 7 amtsorganisationer.

Frisk Foriining har status af amtsorganisation i SSF.

De 24 tilsluttede foreninger har

13.000 medlemmer

danevirkemuseum.de
syfo.de/institutioner-huse/

Præger Slesvig-Holsten som regionalt min

Siden SSWs indtræden i delstatsregeringen i Slesvig-Holsten i 2012 er der sket store fremskridt for det danske mindretal og dansk sprog og kultur i delstaten. Landets 100% tilskud pr. elev i de danske skoler er genindført, og andre forbedringer for mindretallet og dets organisationer opnåedes. 2014 blev de danske skolers ligestilling forankret i delstatens forfatning. I 2015 vedtog landsregeringen en handlingsplan

for mindretalssprogene, der bl.a. betyder, at dansk i et vist omfang er anerkendt som officielt sprog i dialogen med myndighederne. Selv om SSW er det danske mindretal og de nationale friseres parti og føler en særlig forpligtelse overfor dem, er det SSWs agt at virke til gavn for alle borgere i delstaten. Særlig vægt lægger SSW dog på at udvikle delstatens nordlige landsdel Sydslesvig.

dretalsparti

SSW som medlemsmæssigt tredjestørste parti i delstaten har over 3.600 medlemmer fordelt på fire amtsorganisationer og 63 lokalafdelinger, distrikter.

Det daglige politiske arbejde i partiet varetages af landsstyrelsen og landssekretariatet i Flensborg, og i kommunalbestyrelser, byråd, amtsråd og landdag af de valgte repræsentanter.

Ved kommunalvalget 2013 fik SSW med over 30.700 stemmer (2,9%) 172 repræsentanter (inkl. de såkaldt upolitiske partilister) i 73 kommuner plus 6 amtsrådsmedlemmer i Slesvig-Flensborg amt, 5 i Nordfrislands amt, 2 i Rendsborg-Egernførde amt, 8 i Flensborg byråd og 4 i Kiel byråd - 197 kommunale repræsentanter i alt.

2008 havde SSW 200 af slagsen, i 2003 155.

2010 vandt SSW overborgmestervalget i Flensborg og stiller dermed overborgmestern.

SSW opstiller kun i Sydslesvig, den nord for Kie-lerkanalen beliggende del af delstaten Slesvig-Holsten.

KONTAKT

SSW Landesverband

Schiffbrücke 42 · 24939 Flensborg

Tlf. +49 (0) 461 14 40 83 10

info@ssw.de · www.ssw.de

Ved landdagsvalget 2012 fik SSW over 61.000 stemmer (4,6%) og vandt tre mandater i landdagen. Siden maj 2012 har SSW været i regering i delstatsregeringen i Kiel sammen med SPD og De Grønne - og stillet 1 minister.

Sydslesvigsk Vælgerforening (SSV / SSW) blev grundlagt i 1948 som politisk repræsentation for det danske mindretal og de nationale frisere; den britiske besættelsesmagt ønskede ikke, at Den slesvigske Forening - siden Sydslesvigsk Forening - varetog opgaven.

SSW har lige siden været repræsenteret i landdagen, delstatsparlamentet i Kiel - undtagen i perioden 1954-58.

Efter en nedgangsperiode i 1950/60erne har SSW i dag succes som regionalt mindretalsparti, der er med til at præge den politiske udvikling i delstaten Slesvig-Holsten - på baggrund af nordisk samfunds- og demokratiopfattelse på områder som arbejdsmarkedspolitik, børn og uddannelse samt skolepolitik.

*Flemming Meyer
SSW-formand og
landdagsmedlem*

*Anke Spoorendonk
kultur-, justits-, og
europaminister*

*Lars Harms
gruppeformand i
landdagen*

*Jette Waldinger
Thiering, landdags-
medlem*

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Dansk Skoleforening for

Dansk pædagogik, læring og dannelse, triv

VIGTIG SØJLE

Skoleforeningens daginstitutioner og skoler udgør en vigtig søjle i det danske liv i Sydslesvig. Dansk Skoleforening for Sydslesvig er et statsligt anerkendt privat skolesystem, der varetager en offentlig opgave.

Vi modtager driftstilskud fra såvel Danmark som Tyskland, der sikrer, at vores institutioner kan

løse samme opgave for det danske mindretal og de med mindretallet samarbejdende friserere, som de offentlige institutioner gør for flertallet. Vores skoler er underlagt tysk lovgivning, og eksaminerne er fuldt anerkendt både i Tyskland og i Danmark.

MÅL

Dansk pædagogik, læring og dannelse, trivsel og udvikling, demokrati og fællesskab samt kulturkompetence er de centrale mål, der er formuleret i vores vedtægter. De danner rammen om vores arbejde. Vores primære opgave består i at sikre det danske mindretals børn og unge læring og udvikling.

Vores institutioner formidler dansk sprog og kultur, men vi driver ikke værdineutrale sprogskoler. Vi er forankret i regionen og har stærke bånd til Danmark. Det er vores mål at udvikle børnenes bevidsthed om, at de er en del af et dansk fællesskab. Et valg af vores institutioner indebærer derfor, at man tilslutter sig mindretallet som helhed.

DAGINSTITUTIONER

Vores daginstitutioner er sociale mødesteder for læring og udvikling og støtter det enkelte barn i at tilegne sig dansk sprog og kultur. Daginstitutionen er et af barnets første sociale mødested uden for familiens rammer. Det er også her, barnets familie for første gang indgår i et større forpligtende fællesskab.

Sydslesvig

Uddannelse og udvikling

Hverdagen skal opleves som tryk og udviklende med det fælles ansvar i centrum. Dette gælder i særlig høj grad for børnenes læring og udvikling i de allertidligste barndomsår. Vi har høj prioritet på at udbygge vuggestuepladser, og næsten halvdelen af vores daginstitutioner tilbyder allerede pladser til børn under 3 år.

SKOLER

Skolernes mål er at sikre børn og unge i mindretallet læring og udvikling og forberede dem til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og demokrati. Vi søger i samarbejde med forældrene at bidrage til elevernes sproglige, faglige, kulturelle samt demokratiske dannelse og alsidige personlige udvikling.

Det er i denne sammenhæng en væsentlig opgave at styrke de særlige potentialer, en opvækst i mindretallet giver. Vores skoler understøtter børnene i tilegnelsen af dansk sprog og kultur og bestræber sig samtidig på at dygtiggøre børnene til at begå sig i en tysk hverdag. Undervisningen er derfor tilrettelagt under hensyntagen til den specielle sproglige og kulturelle situation i Sydslesvig og forbereder eleverne til videre uddannelse i såvel Danmark som Tyskland.

SKOLESTRUKTUR

De danske skoler ligger over hele Sydslesvig med mindre skoler i landområderne og større

skoler i byerne. Vi har en fællesskolestruktur, der er opdelt i grundskole fra 1.-4. klasse og fællesskole fra 6.-10. klassetrin.

Fra 7. til 10. klasse samles eleverne i større skoler. De elever, der herefter ønsker at fortsætte i gymnasiet, kan optages på enten A. P. Møller Skolen i Slesvig eller Duborg-Skolen i Flensborg. Undervisningen af elever med særlige behov organiseres i specialklasser på grund- og fællesskolerne.

SKOLEFRITIDSTILBUD

Skoleforeningens grundskoler har skolefritidsordninger med danske sprog- og kulturaktiviteter. Skoleforeningens fællesskoler er heldagsskoler, der skaber sammenhæng i det pædagogiske arbejde mellem undervisningen og elevernes fritid og således sikrer læring og sociale fællesskaber i trygge rammer.

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Dansk Skoleforening for

INDSATSOMRÅDER OG PROJEKTER

Vi arbejder målrettet med særlige indsatsområder. Således har vi anlagt en omfattende strategi, der sætter fokus på sprog og læsning

lige fra vuggestuen til udkolingen. Vores miljø- og energisatsning indgår ikke kun i læringssammenhæng, men slår også igennem som miljøpolitik i alle foreningens afdelinger. Idrætsstævner, oplæsningskonkurrencer, korstævner og store musicalprojekter udgør kun et udvalg af de mange projekter, der gennemføres på tværs af vores institutioner.

ANDRE PÆDAGOGISKE INSTITUTIONER OG SERVICEYDELSER

Vi ser det som vores opgave at sikre uddannelse i sine mange facetter for det danske mindretal i Sydslesvig og således genspejle den bredde inden for læring og dannelse, som også findes i Danmark.

Vi driver derfor ikke bare daginstitutioner og skoler, men står også for en række andre pædagogiske institutioner og serviceydelser. Hertil hører blandt andet et Center for Undervisningsmidler og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning samt et Rejsekontor, der arrangerer alle mulige former for udveksling mellem Danmark og Sydslesvig herunder sommerferierejser og elevudveksling i november.

Vi driver en børnehavekoloni og to lejrskoler i Danmark, et ungdomskollegium og en efterskole. Voksne kan deltage i Voksenundervisningen, der især gennemføres som aftenskoler på vores institutioner, eller optages på de korte og lange kurser på Jaruplund Højskole.

Sydslesvig

KONTAKT

Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.

Stuhrsallee 22 · 24937 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461 5047 0 · Fax +49 (0) 461 5047 137

post@skoleforeningen.org · www.skoleforeningen.org

Dansk postadresse:

Dansk Skoleforening for Sydslesvig · Postboks 389 · DK-6330 Padborg

FORENINGSTRUKTUR

I Skoleforeningen er det medlemmerne, der sætter rammerne for indhold, struktur og udvikling. Hver daginstitution og skole har et samarbejdsråd med valgte forældrerepræsentanter. De styrende organer er Skoleforeningens fællesråd og styrelse.

Både Fællesrådet og styrelsen bliver valgt af medlemmerne. Derigennem sikres, at det enkelte medlem i foreningen har størst mulig indflydelse på Skoleforeningens beslutninger.

FAKTA

Skoleforeningen driver:
57 daginstitutioner med
2.220 børn,
46 skoler – heraf 2 med
gymnasieafdeling – med 5.715
elever, 28 skolefritidsordninger på
grundskolerne, 12 heldagsskolefritidsordninger på fællesskolerne,
2 lejrskoler og 1 børnehavekoloni,
Ungdomskollegiet,
Ladelund Efterskole,
Jaruplund Højskole,
Voksenundervisningen,
Pædagogisk Psykologisk
Rådgivning,
Center for Undervisningsmidler og
Rejsekontoret

Fritid med indhold

Sydslesvigs danske Ungdomsforeningers (SdU) formål er at fremme det danske ungdoms- og idrætsarbejde samt at styrke det folkelige arbejde i Sydslesvig.

Gennem idræt, kulturelle og pædagogiske tilbud skaber vi oplevelser med indhold for vore medlemmer.

SdU er en organisation i stadig fremdrift, der gennem vores tætte kontakter til Danmark, til vort lokalsamfund og det øvrige Europa har fingeren på pulsen.

I SdU kan du blive medlem i vores foreninger og finde lige netop det tilbud, der passer til dig og din familie.

I vores børne- og ungdomshuse rundt i hele Sydslesvig finder du et unikt pædagogisk tilbud til dit barn efter skoletid.

Vi værdsætter og tager udgangspunkt i dansk sprog og kultur i SdU's foreninger, institutioner og i organisationen.

Det betyder, at vi skaber rammer for positive oplevelser med dansk sprog og kultur, og at vi er bevidste om de regionale særpræg i vores sydslesvigske hverdag.

foreninger

KONTAKT

www.SdU.de

kontoret@sdu.de

+49 (0) 461 14408-0

HISTORIE

Efter folkeafstemningen i 1920 var målsætningen at organisere de danske ungdomsforeninger i Sydslesvig, og i 1923 dannedes de Melleslesvigske Ungdomsforeninger, der senere blev til SdU.

Antallet af foreninger og medlemmer voksede støt, men væksten blev afbrudt af 2. Verdenskrig. Herefter voksede antallet af foreninger hurtigt igen, og SdU stabiliserede sit arbejde gennem etableringen af institutioner og idrætsanlæg.

Læs meget mere om os på www.sdu.de eller kontakt kontoret@sdu.de eller telefon 0461 14408-0.

FAKTA

Medlemmer: 11.500

Tilsluttede foreninger: 59

Landsdelsorganisationerne FDF, spejderne og MBU

Fritidshjem: 11

Aktivitetshuset

Christianslyst

Huse og haller

Idrætsanlæg

Fortid, nutid, fremtid & meget mere

ET MODERNE BIBLIOTEKSVÆSEN

Siden 1891 repræsenterer Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig en livline til den danske og nordiske kultur, der er nødvendig for at opretholde en levende danskhed i Sydslesvig. Ud over kerneopgaven med at være det danske mindretals bibliotek, har biblioteket en række tilbud, der ikke blot henvender sig til det danske mindretal, men til enhver der er interesseret i dansk og nordisk sprog og kultur.

De danske biblioteker er indrettet som moderne danske folkebiblioteker og formidler udlån af bøger, tidsskrifter, aviser, spil, film og cd'er samt adgang til diverse danske online-services med bl.a. e-bøger og lydbøger.

Biblioteket er en fuldt integreret partner i det danske bibliotekssamarbejde.

KULTURHUSE

Fra hovedsædet i Flensborg breder det danske biblioteksvæsen sig udover landsdelen med filialer i Husum og Slesvig samt et fællesbibliotek (m. skole) i Egernførde. To bogbusser sørger for, at danske skoler, børnehaver og private i landdistrikterne får et månedligt besøg.

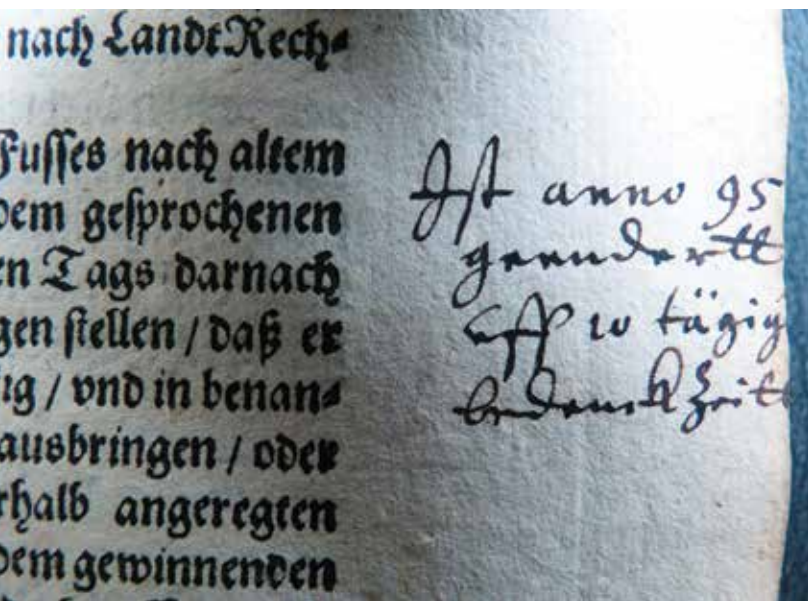
Bibliotekerne fungerer også som små kulturhuse med udstillinger, foredrag, musikarrangementer, årstidsfester og mange andre oplevelser for store og små.

Biblioteket er endvidere sekretariat for Folkeuniversitetet i Sydslesvig og tilbyder løbende en lang række dansk-kurser på alle niveauer i Voksenundervisningens regi.

DEN FÆLLES DANSKE HUKOMMELSE

Det danske biblioteksvæsen i Sydslesvig binder fortid og fremtid sammen i dansk kultur. Ud over at fungere som et almindeligt dansk folkebibliotek, rummer Flensborg Bibliotek en betydelig og unik samling om hertugdømmet Slesvigs kultur og historie gennem 800 år - Den slesvigske Samling. Samlingen består af over 60.000 titler, hvoraf ca. 600 titler er on-line tilgængelige i fuldt tekst.

Flensborg Bibliotek er også hjemsted for Forskningsafdelingen, der fungerer som et dansk landsarkiv for Sydslesvig. På mere end en kilometer hylde meter opbevares breve, protokoller, referater og andre papirer fra danskheden gen-

Sydslesvig

KONTAKT

Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig
Norderstraße 59 · D-24939 Flensburg
tlf. +49 (0) 461 869 70 · fax +49 (0)461 8697 200
mail: dcb@dcbib.dk · www.dcbib.dk

Dansk postadresse: Postbox 528, 6330 Padborg

nem 150 år. Her indsamles og registreres hele tiden nye arkivalier fra alle grene af mindretallet. De allerfleste arkivalier er registreret i en arkivregistrant, som kan ses på bibliotekets hjemmeside dcbib.dk.

På arkiv.dk vil man også kunne søge i en del af arkivets billedsamling på over 50.000 billeder samt arkivalier.

Forskningsafdelingen er ikke kun opbevaring af arkivalier, men også et videnscentrum. Her arbejdes bl.a. med dybdegående forskning og undersøgelser i landsdelens historie og kultur. Siden 1963 er der kommet en lang række udgivelser – lige fra doktordisputatser til populære erindringsbøger.

FAKTA

Antal udlån (2014): 513.570

Antal aktive lånerne (2014): 15.929

Materialebetand (2014): 390.337

Dansk Kirke i Sydslesvig

Virker på folkekirkelig vis

DKS forener de 30 danske menigheder i Sydslesvig med 70 prædikesteder og 22 pastorater og har 6300 stemmeberettigede medlemmer. Der er knap 40.000 kirkegængere til årligt 1400 gudstjenester.

Det biskoppelige tilsyn har biskoppen over Haderslev Stift.

Efter etableringen af mindretalskirken i 1921 opstod en række danske prædikesteder i omegnen af Flensborg, men også i Slesvig og så langt væk som Ladelund og Tønning. Disse prædikesteder blev til danske pastorater med flere til i de stormfulde år efter 1945, da mindretallet oplevede en enorm tilstrømning.

Kristi Himmelfartsdag 1959 organiserede man sig fastere i "Dansk Kirke i Sydslesvig", og 1968/69 fik man langt om længe en aftale om bl.a. sognekirkernes brug til danske gudstjenester m.v. med den tyske landskirke.

Man må aldrig glemme, at sognekirkerne også er bygget af mindretallets forfædre og altså også er deres, selvom man også fik sine "egne", først kirkesale, og nu efterhånden 14 danske kirker i landsdelen.

Forholdet til den tyske kirke idag må betegnes som særdeles godt. Vi har fået andre og fælles bekymringer.

Uforandret godt og nært har forholdet til Den Danske Folkekirke altid været. Støtten har været

Kirkedag i Slesvig

KONTAKT

Sydslesvigs Kirkekontor
Wrangelstr. 14 · D-24937 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461 52925 · Fax +49 (0) 461-9091596
kirken@kirken.de · www.dks-folkekirken.dk/

enorm og alle præstestillinger er f.eks. finansieret af Danmark - mens den øvrige daglige drift påhviler de lokale menigheder.

Menighedernes Børne- og Ungdomsarbejde (MBU) blev stiftet i 1986.

MBU er en sammenslutning af de kirkelige børne- og ungdomsgrupper, der arbejder i tilknytning til Den danske Kirke i Sydslesvig. Der arbejdes nært sammen med bl.a. KFUM/KFUK i Danmark, ligesom man er engageret i Samtaleudvalget for Børn og Unge (SUK) i Haderslev Stift.

De sydslesvigske menigheder finansierer ansættelsen af to deltids ungdomskonsulenter.

Koncert i Helligåndskirken

FAKTA

Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) virker på folkekirkelig vis i tilslutning til Danske Sømands- og Udlandskirker (DSUK) og er en del af det danske mindretalsarbejde i Sydslesvig.

Dansk Sundhedstjeneste for

Sundhedsydelser til mennesker i alle aldre

Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig tilbyder sundhedsydelser til mennesker i alle aldre fra det danske mindretal i Sydslesvig. Den er registreret som en almennyttig forening og arbejder uegennyttig.

Sundhedsrådet er foreningens øverste myndighed og består af 29 medlemmer, udpeget fra mindretallets forskellige foreninger. Forretningsudvalget består af 8 sundhedsrådsmedlemmer, der ligeledes udpeges af foreningerne. Sundhedsrådet vælger formandsskabet i forretningsvalget.

På Bennetgaard

Den daglige ledelse i foreningen varetages af en forretningsfører i tæt samarbejde med lederne for hhv. skolesundhedstjeneste, hjemmepleje og plejehjem.

Arbejdet bliver finansieret af tilskud fra Danmark og via egne indtægter gennem den tyske plejeforsikring, sygeforsikring og folk, der selv betaler for ydelserne.

Desuden søges og modtages enkelte tilskud fra kommunerne i Sydslesvig.

Dansk Sundhedstjeneste har 120 dygtige, kvalificerede medarbejdere, der ud fra visioner og værdier arbejder tværfagligt sammen om at løse de mangeartede opgaver i sundhedstjenestens kerneområder skolesundhedstjeneste, hjemmepleje og plejehjem.

Sundhedstjenestens lægger vægt på kvalificering af medarbejderne og at alle arbejder med udgangspunkt i dansk kultur og sprog.

HISTORIE

Det socialt-humanitære arbejde for den danske folke del i Sydslesvig begyndte allerede i 1912 med sygeplejerske Maren Sørensens virke i Valsbøl, Jaruplund, Slesvig og Tønning. Ved 2. Verdenskrigs slutning herskede ufattelig nød med tusinder af flygtninge og mangel på alle livsfor nødenheder. I denne situation førte en energisk indsats fra forskellig side til, at læ-

Sydslesvig

KONTAKT

Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig

Waldstraße 45 · D-24939 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461 57058-0 · Fax: +49 (0) 461 5705 888

www.dksund.de · info@dksund.de

gebrødrene Emil og Martin Vermehren åbnede deres første poliklinik i Flensburg under Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig, der blev stiftet på Christian Xs fødselsdag, 26. september 1945.

Udviklingen tog fart, og der oprettedes poliklinikker over hele landsdelen med 17 distriktssygeplejersker samt et sygehus i Flensburg med 162 sengepladser. I 1948 var arbejdet blevet så omfattende, at sundhedstjenesten måtte have hjælp, og Dansk Røde Kors overtog ansvaret. Efterhånden normaliserede forholdene sig, og i 1955 kunne poliklinikkerne og hospitalsafdelingerne nedlægges.

I 1960 overtog sundhedstjenesten organisationen igen. Nu som før er der stærkt behov for sundhedstjenestens mangesidige indsats, ikke mindst fordi det offentlige syd for grænsen kun løser en begrænset del af problemerne, og private organisationer så må træde til.

Et bindeled, der giver et samlet overblik

Ungdomsredaktionen

Flensborg Avis' rolle er at følge udviklingen i samfundet generelt, herunder specielt grænselandet, men frem for alt det danske mindretal i Sydslesvig. Avisen skal dække de daglige nyheder og samtidig afdække kritiske forhold. Det er således målsætningen, at debatten om mindretallet og dets udvikling skal foregå i Flensborg Avis. Denne opgave er ydermere vigtig, da det danske mindretal er decentralt opbygget, og de enkelte organisationer er selvstændige.

Flensborg Avis ser det som sin opgave at være det bindeled, der gør det muligt at få et samlet overblik over Sydslesvig og mindretallets rolle og vilkår i det omkringliggende samfund.

Som mindretalsavis har sprogspørgsmålet gennemgående spillet en central rolle, og den sproglige fordeling i avisen er i dag, at cirka 75 procent af artiklerne er dansksprogede, og ca. 25 procent er tysksprogede. Selv om den overvejende del af avisens læsere er tosprogede, så er der en klar strategi for sprogfordelingen i Flensborg Avis. Overordnet kan det siges, at artikler bliver skrevet på dansk, hvis emnet har med det danske mindretal at gøre. På tilsvarende vis er dele af sportssiderne og artikler om tyske samfundsforhold oftest skrevet på tysk.

Flensborg Avis er et aktieselskab med cirka 1.500 aktionærer. Øverste myndighed er tilsynsrådet (= bestyrelsen). Tilsynsrådet består af 9 medlemmer, hvoraf seks er valgt af avisens aktionærer på avisens generalforsamling, mens 3 er medarbejderrepræsentanter. De generalforsamlingsvalgte medlemmer skal være aktionærer i selskabet. Mindst 3 skal have bopæl i Sydslesvig. Medlemmerne vælges af generalforsamlingen for tre år ad gangen.

Fire samarbejdende chefredaktører.

Den daglige ledelse varetages af direktionen, der består af chefredaktøren, der også er adm. direktør, og økonomidirektøren.

Der er p.t. 28 redaktionelle medarbejdere samt 32 medarbejdere i administration og produktion. Avisen samlede læserskare er 15.000-20.000 læsere samlet i print og via avisens forskellige online-produkter. Årsomsætningen er på ca. 6 mio. euro eller 45 mio. kr.

HISTORIEN

Flensborg Avis blev grundlagt den 1. oktober 1869.

Blandt dansksindede kredse i Flensborg var der et ønske om at understrege Flensborgs danske historie og forbindelse til Danmark. Sproget blev anset for at være en afgørende faktor, og grundlæggelsen af Flensborg Avis kan ses i forlængelse heraf.

Avisens første år var præget af økonomiske problemer. Dertil kom, at den preussisk/ tyske forvaltning ikke var positivt stemt overfor en dansk avis. Således blev der anlagt flere retssager mod avisen, og flere chefredaktører blev idømt fængselsdomme.

Tysklands nederlag i 1. Verdenskrig og den følgende folkeafstemning i 1920 resulterede i, at Sønderjylland/ Nordslesvig blev dansk. For de dansksindede i Sydslesvig/ Flensborg var resultatet en skuffelse. Sydslesvig/ Flensborg havde stemt tysk, og Flensborg Avis blev ad-

KONTAKT

Flensborg Avis

Wittenberger Weg 19 · 24941 Flensborg

Postfach 2662 · 24916 Flensborg

hhv. Postboks 70 · 6330 Padborg

tlf. +49 (0)461 5045-0 · fax +49 (0)461 5045-218

mail: info@fla.de · hhv.red@fla.de

<http://www.fla.de>

skilt fra sit danske opland, Sønderjylland, hvor en stor del af abonnenterne befandt sig. På trods af overvejelser om at flytte avisen til Danmark og blive en "normal" dansk avis valgte man at blive i Flensborg. Flensborg Avis var blevet det danske mindretals avis. Årene, der fulgte, var dog langt fra rolige. Med nazisternes magtovertagelse i Tyskland i 1933 forsvandt al ytringsfrihed, og med en hverdag præget af diktatur og senere krig var hverdagen på Flensborg Avis en daglig balancegang. Perioden efter 2. Verdenskrig har været en lang, men kontinuerlig vej mod et godt nabo-skab, hvilket dog ikke udelukker uoverensstemmelser og uenighed. Den dag i dag er der behov for en dansk avis i Sydslesvig.

Generalforsamling

Frisisk sprog og kultur - en ligeberettiget størrelse i det dansk-tyske grænseland

Grundlagt i 1923 som „Friesisch-Schleswigscher Verein“ ser friserforeningen sin hovedopgave i at gøre en indsats for at bevare og udvikle frisisk sprog og frisisk identitet. I Nordfrisland inkl. Helgoland taler cirka 10.000 mennesker frisisk. Omtrent dobbelt så mange har passivt kendskab til frisisk. Sproget, der også tales af 350.000 i det nederlandske Vest-

frisland og af 2.000 i det østfrisiske Saterland, er friseres vigtigste fællesnævner.

Omkring 600 medlemmer er organiseret i Friisk Foriining. På grund af friseres selvstændige sprog og kultur betragter Friisk Foriining det frisiske mindretal som eget folk og etnisk-autoktont mindretal i Tyskland, i stil med sorberne i Lausitz.

I samarbejde med ungdomsorganisationen „Rökefloose“ (Ravneflokk, www.rokefloose.de) organiserer foreningen bl. a. fritids- og ungdomsarrangementer, hvor der tales frisisk. På skoleområdet samarbejder Friisk Foriining med Dansk Skoleforening. Denne tilbyder frisisk-undervisning på forskellige af dens skoler og står også for den eneste skole, hvor frisisk anvendes som undervisningssprog på lige fod med dansk og tysk (www.risumskole.de). Foreningen organiserer også rejser til andre sprogminoriteter i Europa og tilbyder hvert år en frisisk efterårshøjskole.

Siden 2006 arrangerer Friisk Foriining en europæisk filmfestival for spillefilm på mindretalsprog hvert andet år.

På udflugt til Hallig Hoge.

Grænseforeningen

KONTAKT

Grænseforeningen
Peder Skrams Gade 5
1054 København K
tlf. +45 3311 3063
info@grænseforeningen.dk
www.grænseforeningen.dk

For en åben danskhed

Grænseforeningen ønsker gennem folkeoplysende aktiviteter at fastholde opbakningen til det danske mindretals kulturelle arbejde i Sydslesvig.

Den danske stat støtter mindretallet politisk og økonomisk. Grænseforeningen er det folkelige bagland bag denne støtte.

Grænseforeningen blev grundlagt umiddelbart efter Genforeningen i 1920 og har ca. 13.000 medlemmer fordelt på 70 aktive lokalforeninger i hele Danmark.

I dag argumenterer Grænseforeningen ud fra en moderne dagsorden.

Vi anerkender globaliseringen som et vilkår for alle - også for det danske mindretal og andre nationale mindretal.

I det dansk-tyske grænseland omgås man kulturmødet på en konstruktiv måde. Man har bevæget sig fra et mod hinanden til et med hinanden og endda et for hinanden. Denne udvikling er en væsentlig inspiration for det øvrige Danmark. Grænseforeningen har taget initiativ til en række projekter og aktiviteter ud fra denne tankegang.

Grænseforeningen arbejder ud fra følgende ståsted:

Slogan: Grænseforeningen - for en åben danskhed.

Vision: Erfaringerne fra det dansk-tyske grænseland er en væsentlig inspiration for sproglig og kulturel mangfoldighed i en verden under forandring.

Formål: Det er Grænseforeningens formål at støtte danskheden i grænselandet, særligt syd for grænsen, at udbrede kendskabet til grænselandets forhold samt at bevare og styrke dansk sprog og kultur.

Værdier: Grænseforeningen er en vigtig folkelig basis for den danske stats støtte til det danske mindretal i Sydslesvig og er uafhængig af partipolitiske interesser.

Grænseforeningen mener og siger:

Demokrati, ytringsfrihed og ligeværd gælder for alle, også i forholdet til mindretal.

Forankring i egen kultur er en forudsætning for at have forståelse for andre kulturer.

Kulturelle mindretal er en vigtig ressource i et demokratisk samfund.

Dansk sprog og kultur styrkes i mødet med andre sprog og kulturer.

Folketingets Sydslesvigudvalg

Bindeled mellem det danske mindretal i Sydslesvig og Folketinget

Udvalgets medlemmer deltager i møder og arrangementer afholdt af de sydslesvigske foreninger mv.

Sydslesvigudvalget træffer efter ansøgning afgørelse om tilskud og lån til aktiviteter til gavn for det danske mindretal i Sydslesvig. Den danske stat støtter mindretallet med 560 mio. kr. om året.

Sydslesvigudvalget kan rådgive undervisningsministeren om forhold af betydning for det danske mindretal i Sydslesvig. Det kan ligeledes

rådgive andre ministre om ordninger på deres områder for det danske mindretal i Sydslesvig. Sydslesvigudvalget har fem medlemmer. Folketinget udvælger dem efter forholdstalsvalg blandt sine medlemmer.

Folketinget kan i helt særlige tilfælde vælge et eller flere medlemmer, som ikke er medlem af Folketinget.

Undervisningsministeren udpeger formanden blandt de valgte medlemmer.

KONTAKT

Sydslesvigsekretariatet
c/o Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K.
sydslesvigudvalget@uvm.dk
www.uvm.dk/Om-os/Ministeriets-internationale-arbejde/EU-og-Europa/Sydslesvigudvalget

Paraplyorganisation for 90 autoktone, nationale mindretal i 32 europæiske lande

FUENs nøgleprojekter ud over interesserepræsentation omfatter etablering af et forum for europæiske mindretal, sproglig mangfoldighed i Europa, FUEN-projektet solidaritet med romaerne, et europæisk borgerinitiativ (indsamling af 1 mill. underskrifter) for mindretal samt etablering af et Mindretallenes Hus i Flensborg i samarbejde med Sydslesvigsk Forening og Bund Deutscher Nordschleswiger. FUEN blev dannet i 1949 i Paris - samme år som Europarådet.

FUEN repræsenterer de europæiske mindretals interesser - på regionalt, nationalt og især på europæisk plan. FUEN kæmper for bevarelse og fremme af de europæiske mindretals identitet, sprog, kultur, rettigheder og egenart. FUEN er mindretallenes talerør hos de internationale organisationer, især hos den Europæiske Union og Europarådet samt hos FN og OSCE.

FUEN har deltagende status ved Europarådet og konsultativ status ved FN.

FUEN er medlem af European Civil Society Platform for Multilingualism, som blev dannet af den Europæiske Kommission, samt deltager i Fundamental Rights Platform, en platform for grundretigheder.

FUEN har sammen med Europa-Parlamentet oprettet det Europæiske Dialogforum. FUEN vedtog i 2006 charteret for de autoktone, nationale mindretal/ befolkningsgrupper i Europa. Charteret er grundlaget for FUENs aktiviteter. FUEN afholder hvert år den største kongres for autoktone mindretal i Europa - hvor 150-250 repræsentanter for de europæiske mindretal mødes.

FUEN arrangerer i samarbejde med medlemsorganisationerne forskellige aktiviteter - f.eks. Europeada'en, fodbold-EM for mindretallene i Europa, og en række mindretals årlige møder.

Borgerforeningen
Dansk Erhvervsforening i Sydslesvig
Dansk Kirke i Sydslesvig
Den slesvigske Kvindeforening
DSH - Foreningen af Aktive Kvinder
Duborg-Samfundet
Flensborg danske Journalistforening
Foreningen Norden, Sydslesvig-afdeling
Fælleslandboforeningen for Sydslesvig
Gamles Værn
Harreslev Amatørscene
Hejmdal Blæseorkester
Historisk Samfund, Sydslesvig Amtskreds
Sct. Georgs-Gildet Flensborg
Slesvigsk Kreditforening
Sprogforeningen i Sydslesvig
St. Knuds-Gildet
Sydslesvigs danske Kunstforening
Sydslesvigs Museumsforening
Sydslesvigs Selvhjælp (SSH)
Sønderjysk Arbejder Forening (SAF)
Slesvig Folkekor
Torsdagskoret

Kontaktes via <http://syfo.de/om-ssf/> eller ved henvendelse til
Dansk Generalsekretariat i Flensborg, tlf. +49 (0)461 144080
hhv. info@syfo.de.

Udgiver: Dansk Generalsekretariat / SSF
Redaktion: Sydslesvigsk Pressestjeneste
(spt@syfo.de)
Layout og tryk: Flensborg Avis A/S
April 2016

